

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan sveder, izimki nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 6 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Hrvatska.

V hrvatskem saboru bila je dne 10. in 11. t. m. o priliki razprave o budgetu velezanimiva politična debata, v kateri je neustrašena opozicija razkrila svetu zopet nekoliko drastičnih slučajev o neznosnem državno-pravnem stanju trojedine kraljevine. Večina pa je na vse to molčala in le ban sam je branil svoj sistem — s pouličnimi psovkami. Ker so odnošaji v bratski deželi tudi za nas Slovence velikega pomena, ker je naša narodna usoda tesno združena z ono celokupnega hrvatskega naroda, zagledelj zabeležimo tudi mi debato, katera je uprav simptomatična za razmere v Hrvatski. Debato otvoril je opozicijski zastopnik dr. Mile Starčević naglašujoč, da se opozicija mora boriti zoper sistem, kateri daje premoč Madjarom in Nemcem. Ban je poslanec in prokonzul madjarstva, kateremu vsled tega morajo služiti on in njegovi uradniki. Narod je radi tega izpostavljen krivici in korupciji. Na Hrvate v Ogrski nihče niti misliti ne sme. V skupne urade sprejemajo se madjarski uradniki, kateri potem sistematično zatirajo hrvatski jezik. Kdor ne zna madjarski, ne more avancirati. Noben narod nima za dinastijo toliko zaslug, kakor hrvatski in vender se mu zabranjuje združenje in še celo Slavonijo hoté nam iztrgati ter priklopiti Ogrski. Vlada širi le madjarsko državno idejo in zatira vse, kar se jej ne uda. Avtonomija mest in občin postala je povsem iluzorična, ker vlada ne potrди sklepov, kateri jej ne ugajajo. V Zagrebu voljen je bil trikrat zaporedoma mestni sodnik, v Kostajnici isto tako mestni svetnik, a vlada brez razloga ni potrdila ne jednega ne drugega. Ravno tako postopa se tudi gledé mestnih šolskih nadzorikov. Tudi po deželi ni nič bolje, kajti vlada potrди le take občinske odbornike, kateri po izreku vladnih kortešev niso „sumni“. V vladnih uradih širi se grozna korupcija. Govorniku je znan slučaj, da je neki uradnik dal kolekovati spis mesto z 1 gld. z 20 gld., češ, da bo bolj trden. O prestopkih sodijo ljudje, kateri še niso otresli šolskega prahu in sodni dvor ima vsled tega silno mnogo posla.

Nič bolje ni pri naučni upravi, kajti tu gleda se le na to, da bi se zadržali idejali hrvatskega naroda in nastavljajo se ne glede na sposobnost jedino le širitelji madjarske državne ideje. Hrvatski profesorji se na proste denunciacije in brez preiskave odpuščajo iz službe. Govornik spominja nadalje na sedisvakanco nadbiskupske stolice v Zagrebu. V hrvatski duhovščini je dovolj sposobnih kandidatov za to mesto a Madjari hoté nam pokazati tudi tu svojo premoč. To pot dobimo morda še nadbiskupa, ki je rojen ob meji hrvatski, čez 10 let pa bo prišel na to mesto Evropejec. Tudi župnije se ne zasedajo, ker nedostaje še nehrvatskih kompetentov. Tako je samo v senjsko-modruški biskupiji nezasedenih 30 župnij po več let, akoprav bi se morala po zakonu popolniti v 3—6 mesecih. Banove kreature postale so tako ošabne, da velejajo narodu: „Jaz sem tvoj Bog!“ Tako imamo sedaj več bogov, kakor za časa poganstva. Zavedni duhovniki psujejo se „ušivi popi“ in opozicijskim volilcem se pljuje v lice. Živimo v eri brez zakonstva in nereda, naše pravice se žalijo in uničujejo, Madjari pa se nam rogajo.

Opozicijski Jakčin naglašá, da bi imela biti proračunska razprava zrcalo položaja v deželi, da se pa večina vzlic temu ali pa prav zaradi tega nerada spušta v razgovor. Kar je naglašal govornik že pred petimi leti, to mora ponavljati tudi danes, da je namreč slabega stanja v Hrvatski kriv madjarski upliv. Premišljujoč o postopanju vlade, mora priti človek do zaključka, da vlada navlaš demoralizuje narod, hoteč prestvoriti ga v podkupljivo maso. Pri vzgoji mladine se ne uvažuje, da človek brez morale, vere in domoljuba ne more biti pošten član domovine. Kar je povsod po svetu ob sebi umevno, to je pri nas strogo prepovedano in kaznoval bi se vsak profesor, ki bi se drznil govoriti dijakom o narodni zavesti in narodnem ponosu. Celó nezavisno odvetništvo se hoče organizovati vojaški in mirno morajo poslušati odvetniki, kako se jim čita „Dienstreglement“. Tako se demoralizuje celó inteligencija. Še huje pa se dela s prostim narodom. Ljudstvo se tira v zapor in s tem brani se mu ob-

delovanje zemlje in izvrševanje drugih nujnih poslov. Uradniki se na opravičene pritožbe prav nič ne ozirajo. Načelnika Krasičke občine, ki je glasoval za govornika, je Jaški glavar odpustil iz službe in na njegovo mesto postavil že kaznovanega človeka, kateri ima jedino zaslugo, da je dober vladni korteš. Dvema kmetoma je občina dovolila, da smeta drva sekati. Ko sta pa to storila, bila sta obsojena in na njuno pritožbo je oblast sicer ustavila eksekucijo, ob jednem pa jima zapretila, da bosta morala plačati, ako ne glasujeta za vladnega kandidata! Ko se je prodalo neko zemljišče na dražbi za 1 gld., odmerili so se državnemu nadodvetništvu stroški eksekucijske prošnje 215 gld. 55 kr.! To so posamezni slučaji neznosne demoralizacije in za tak sistem naj se dovoli proračun.

Član večine Jagić je jedini, ki zagovarja proračun. Po njegovem mnenju je vse izvrstno urejeno. Za povzdigo vinoreje je ta vlada več storila, kakor vse njene prednice. Ljudske šole lepo napredujejo in tudi srednje šole niso nazadovale. S pretiranim gojenjem hrvatstva v šoli pa bi se odgajal le po nepotrebnem šovinizem. Govori se o domoljubji francoskega naroda in postavlja se nam za vzgled ta narod, a vender se je baš zadnji čas pokazala v njem taka korupcija, kakoršna bi pri nas ne bila mogoča. Naš položaj je tak, kakor nam gre, nismo najsrečnejši a tudi ne najnesrečnejši. Naša država uživa kredit in to je dovelj priznanja za nas. Govornik se čudi, da se levica tako plaši madjarske ideje. Slovaška literatura stoji danes bolje, nego kedaj!! (Vide pravda Hurban! Opom. uredništva.)

Opozicijski zastopnik Grdenić pravi, da sedanji sistem narod tako tlačí, da jedva še diha. Ta sistem je v protislovju s hrvatskim državnim pravom, odpira duri tujemu jeziku, grdi prava domovine, jemlje nam naše morje, uničil je trgovino in zadržal zadruge. Nesramnost je, ako Madjari trdó, da Hrvati brez njih ne morejo živeti. Ako res toliko trosijo za nas, čemu nas potem ne pusté? Oni pač dobro vedo, da so Reka in Primorje pluča, s katerimi sopejo Madjari. Kralj je dal graničarjem gozde, a

LISTEK.

Nemška kultura na Kranjskem.

(Dalje in konec.)

XI.

Kje se govori pristno nemški?

Toda stvar ni tako tragična, ima tudi svojo komično stran. Ko je dandanes toliko govorjenja o nemštvu in ni skoro že nobeno nemštvo dovolj pristno, tedaj pač nastane vprašanje, kje pa je tisti neskaljeni čisti vrec pravega, pravega nemštva? Mej slovenskimi in češkimi renegati ga ni, kakor smo videli. Torej kje si, kie si? Dlje ko te zasledujemo, dlje se nam umičeš, kakor fata morgana. Ali je morda pri vas, nemštva stebri stari, Chlumecyji, Kludskyji ali Kluckyji in drugi skyji? — Morda pa se o bistvu pristnega nemštva poučimo v knjižici, ki je izšla lanskega leta in vzbudila nenavadno pozornost; „Allerhand Sprachdummheiten“ je naslov tej knjižici, ki se imenuje tudi „Kleine deutsche Grammatik des Zweifelhaften, des Falschen und des Hässlichen“, a spisal jo je dr. Georg Wustmann. (Leipzig, 1891). V tej knjigi se razpravljajo hibe, pege, maroge, grdobe in oskrumbe nemškega

jezika in grda zmešnjava v nemški pisavi; in kdo je zakrivil vso to pokvaro? Wustmann odgovarja: vsa ta zmedenost je posledica otopljenega jezikovnega čuta, kakeršnega more le vzroditi avstrijska narodna zmes (Str. 74: „Wir sollten uns mit allen Kräften gegen diese Verwirrung wehren, die doch nur die Folge einer Abstumpfung des Sprachgefühles ist, wie sie nur der österreichische Völkerei erzeugen kann.“ — Na strani 8. zanimive te knjižice, katere pisatelj nas s svojo radikalnostjo v mnogočem spominja našega Levstika, čitamo to le upravičeno grajo nekkih nemških piscev: „Dabei überschwemmen sie (namreč nemški pisaci) unsere Sprache entweder aus Gedankenlosigkeit (weil ihnen das vorhandene treffende Wort gerade nicht einfällt) oder aus Eitelkeit (um den Anschein zu erwecken, als ob ihre Gedanken mit den bisherigen Worten nicht mehr auszudrücken wären), mit einer Unmasse überflüssiger, geschmacklos oder geradezu regelwidrig gebildeter neuer Wörter, können sich auf der einen Seite nicht breit und schleppend genug ausdrücken, machen aus jedem von, bei, zu, mit, ein seitens, anlässlich, gelegentlich, vermittelst, aus jedem oder ein beziehungsweise, sagen für ausgeben nur noch: zur Verausgabung bringen, für ausgegeben werden nur noch: zur Verausgabung gelangen, statt: die Auf-

gabe ist sehr schwierig — stets: die Aufgabe ist eine sehr schwierige, und auf der andern Seite suchen sie etwas in einem wortknauserigen Telegrammenstile, wie: Herr Müller = Leipzig“. Kdo bi se pri teh upravičenih jerimijadah ne spomnil našega frazostružnika (sit venia verbo), Lajbaheričinega tročrtnika? Njemu priporočamo Wustmannovo knjigo najtopleje, v njej najde sebe in svoje stilističke cvetke kakor fotografovane. Nasproti pa mu tudi nujno svetujemo, naj Wustmannu pošlje zbirko svojih petrefaktov v blagovoljno porabo; z njimi se bode izvestno g. W. pri morebitni drugi izdaji izdatno ukoristil ter obseg knjige lahko podvojil.

Dobro, zabeležimo si svedočbo nesumljive pristno-nemške priče — sicer pa je i razun Wustmanna takih verodostojnih prič dovolj —: na Avstrijskem čisto nepokvarjeno nemštvo ni doma; zasledujoč je morali bi prekoračiti črno-zolte mejnike! — Torej s čisto nemščino ne razpolagate ni vi germanizatorji, in česar učitelj sam ne zna, tega niti naučiti ne more nikogar. Kaj tedaj umestneje, nego zahtevanje naše, da bi že nehati hoteli biti naši nemški instruktorji, dokler si še sami niste pridobili spričevala o nemški usposobljenosti od svojih rojakov v rajhu. In s tem smo pri kraji.

Prekrasen je bil prvi društveni izlet v prijazni Šoštanj, ob priliki velike pevske slavnosti dne 14. avgusta. „Sokol“ bil je povsod naudušeno vzprejet. Velika javna telovadba raznih sokolskih društev na Šoštanjskem trgu bila je poleg koncerta najznamenitejša točka vse slavnosti. „Sokolovi“ telovadci so se odlikovali in pokazali zbranemu narodu svojo spretnost. Drugi društveni izlet bil je dne 11. septembra v Jesenice. Navzlic znanemu in nepoštenemu hujskanju od strani, od katere bi nikdo ne bil pričakoval kaj takega, obnesel se je izlet prav lepo, narod bil je naudušen in javna tekmovalna telovadba izvršila se je sijajno. Zmagovalcem izročila so se darila pri društvenem večeru dne 6. oktobra po primernem nagovoru staroste. Strelski odsek „Sokola“ broji 21 članov in je streljanje vsako sredo. Običajni Miklavžev večer bil je dne 5. decembra v Hafnerjeve pivarne salonu, vrsto veselje minulega leta pa je zaključil jour fixe dne 22. decembra. Sklenilo se je, da se maškerada priredi na pustno nedeljo v prostorih starega strelišča. Glede zgradbe „Sokolskega doma“ ni se moglo storiti ničesar, ker je to uprašanje v zvezi z zgradbo „Narodnega doma“. Tamburaški zbor društva pod vodstvom odbornika Jos. Nollija je lepo napredoval tudi v minulem letu. Navzlic mnogim spremembam ostal je po novem naraščanju vedno polnoštevilen, broječ 12 članov in ima zdaj že 20 komadov v svojem repertoarju. Mnogo je pripomogel, da so društvene zabave bile tako živahne, za kar gre hvala vrlim članom zbora in njih vodji. „Sokol“ udeležil se je z drugimi nar. društvi velike bakljade, katera se je priredila dne 22. oktobra odhajajočemu g. dež. predsedniku baronu Winklerju. „Celjskega Sokola“ idejo, da se priredi velika „Sokolska slavnost“ v Ljubljani, odbor ni mogel uresničiti zaradi nedostatka prostorov. Smrt vzela je društvu v minulem letu pet bratov, ti so: Ivan Železnikar, Peregrin Kajzel, Janko Hafner, Anton Knez, Albert Dajht. Bodi jim blag spomin! Konča poročilo z željo, da bi „Sokol“ delovali na dalje tako uspešno in složno kot dosedaj. (Dobro in Nazdar-klici.)

Pri posameznih predlogih vnela se je jako živahna debata in se je vzprejelo več prav umestnih predlogov, drugi pa so se izročili v uvaževanje novemu odboru. Principijelno pritrđil je zbor predlogu „Celjskega Sokola“ glede ustanove „Sokolske zveze“ in velike Sokolske slavnosti v Ljubljani itd., daljnja izvršitev pa se je prepustila odboru. Velike akademije, katero prirede narodna društva veliki ponedeljek na korist družbe sv. Cirila in Metoda, udeleži se naj tudi „Sokol“, istotako vzprejema bratov štajerskih, ki bodo prišli v Ljubljano z gledališkim vlakom in naj stopi takoj v dogovor z čitalniškim predsednikom, vitezom dr. Bleiweisom. Na to je tudi že opozoril neumorni starosta v svojem pismu. Dalje se je sklenilo, naj se naredi izlet na Koroško — če bi se ne vršila „Sokolska slavnost“ v Ljubljani, in to če mogoče v spomladi. Tudi glede maškerade bil je dalji razgovor, a ostalo se je pri prvotnem sklepu. Za Celovski „Mir“ se je dovolilo 40 gld., to je, naroči se 20 iztisov. Dalje se je nasvetovalo, naj odbor nadzoruje telovadbo, naj se bolj ozira na zimske jour-fixe itd.

Odstopivšemu odboru izrekla se je zahvala zbora, posebno starosti in pa odstopivšima funkcijonarjema, ki nista mogla prevzeti nove izvolitve. Nadaljuje naj se agitacija za pridobitev novih članov.

Podstarosta dr. Triller — zahvalivši se še jedenkrat članom za živo zanimanje, zaključil je ob 1/2. uri zborovanje in so člani ostali še nekaj časa zbrani v veseli prosti zabavi.

Domače stvari.

— (Presvetli cesar) je podaril pogorelcem v Dolenji vasi, v političnem okraju Novomeškem, iz svoje zasebne blagajne svoto 300 gld.

— („Slovensko planinsko društvo“ v Ljubljani) Ministerstvo je potrdilo pravila „Slovenskega planinskega društva“ v Ljubljani. Pravila morala so se predložiti ministerstvu zaradi tega, ker delokrog društva obsega več kronovin. Društvo bode torej takoj lahko pričelo svoje delovanje in je le želeti, da bi našlo mnogo podpornikov.

— (Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) — je imelo 4. jan. t. l. svojo 64. sejo. Navzočni Tomo Zupan, dr. vitez Bleiweis, Ivan Hribar, Matej Močnik, Ivan Murnik, dr. Vošnjak, Andrej Zamejic, Anton Žlogar. Od nadzorništva: Ivan Vrhovnik. — Blagajnik dr. Vo-

šnjak poroča o denarnem stanju, ki je vsled prispevkov novoustanovljenih podružnic in izvenrednih darov prav povoljno. Tudi stare podružnice doposlale so pro 1892 svoje doneske; le nekatere, ki so še zaostale, uljudno prosimo, da naj vodstvo razveselje če tudi z majhnim prispevkom. — Tajnik naznanja tekoče zadeve in njih rešitev. Od zadnje seje so se ustanovile podružnice, ženske: v Črnomlju, Dornbergu, Tolminu, Ajdovščini, Št. Vidu nad Ljubljano in Starem trgu pri Ložu; in moške podružnice: v Ljutomeru, Teharjih, Slovenski Bistrici in v Starem trgu pri Ložu. — Dovolilo se je več podpor šolskim knjižnicam. — Zbog odpretja novega zabavišča ob nemški meji ukrene se potrebno. — Zagotovi se podpora šolski mladeži ob laški meji. — Spisi „knjižnice družbe sv. Cirila in Metoda“ se za naprej dobivajo pri vseh knjigarjih na Slovenskem, katerim se dovoli 25% rabat. Ker vodstvu vsled novoprirastlih podružnic primanjkuje „Vestnika“, prosimo s tem uljudno, da bi one podružnice, ki imajo še kaj letošnjega ali prejšnjih Vestnikov, blagovoljno jih doposlale. Istotako bi vstregle z vrnitvijo brošurice: „Družba sv. Cirila in Metoda — kaj je to?“ ker je vodstvu pošla.

— (Slovensko gledališče.) Jutri, soboto, bode devetindvajseta slovenska predstava v deželnem gledališču. Ker je zbolela gospodična Nigrinova, igrala se bode namestu naznanjene igre „Materin blagoslov“ veseloigra „Nervozne ženske“ v 3 dejanjih, po E. Blumu in Raoulu poslovenil Ign. Borštajn. Igra je imela lani, ko se je igrala v prvič na čitalniškem odru, dober uspeh in se je dopadla. Popolni gledališki list prijavljamo na drugem mestu.

— (Občni zbor slov. del. pevskega društva „Slavec“.) kateri se je vršil 8. t. m. v Ferlinčevi restavraciji, bil je dobro obiskan in jako živahen. Predsednik g. Iv. Dražil pozdravil je navzoče ter naglašal v primernem nagovoru, da se je društveno delovanje v minulem letu v kljub nekaterim neprilikam prav povoljno razvijalo. Iz obširnega poročila tajnika g. Kotarja povzamemo, da je društvo priredilo tekom leta več društvenih veselje, dalje dva izleta na Bled in v Kamnik o priliki desetletnice pevskega društva „Lira“ pri kateri priliki so podarili društveni zastavi lep trak. Pri odhodu svojega visokorodnega člana bivšega gospoda dež. predsednika barona Andr. Winklerja udeležilo se je društvo korporativno serenade, katero so priredila združena narodna društva. Nadalje sodeluje oddelek društvenih pevcev pri slovenski operi na občno zadovoljnost občinstva. Blagajnik g. Mezek poročal je v točno sestavljenem poročilu, da je imelo društvo v pretečenem letu dohodkov 1178 gld. 81 kr., stroškov pa 1121 gld. 10 kr., tako, da je ostalo prebitka 57 gld. 71 kr., ki je naložen v mestni hranilnici. Tajniku in blagajniku se je izrekla zahvala občnega zbora. V odbor bili so voljeni sledeči gg.: Iv. Dražil, predsednik; Fr. Rus, podpredsednik; Iv. Kotar, tajnik; M. Mezek, blagajnikom. Odborniki: Iv. Ciber, Iv. Cirkelbah, Fran. Ban, Vilj. Černe, Iv. Marinko. Revizorja sta gg. Jern. Babovec in Leop. Mlakar. Bivšemu odboru in zlasti g. A. Trstenjaku izrekla se je zahvala občnega zbora. Vrlemu pevskega društvu želimo tudi v naprej najlepšega uspeha!

— (Iz narodnih društev.) Narodna čitalnica v Kamniku priredi veselico v nedeljo v 15. dan januarja 1893. Vspored: 1.) „Popolna žena“. Veseloigra v jednom dejanji. Poslovenil * * * 2.) Jos. Stritar: „Turki na Ševici“, deklamacija. 3.) „Čitalnica pri branjevki“. Burka v jednom dejanji. Poslovenil Jos. Noll. 4.) Ustopnina navadna. Začetek ob 7. uri zvečer. — Akademično društvo „Triglav“ v Gradci priredi v soboto dne 14. t. m. svoje 6. redno zborovanje v tekočem tečaju s tem vspešdom: 1.) Čitanje zapisnika. 2.) Poročilo odborovo. 3.) Pogovor o Prešernovi slavnosti. 4.) Predavanje brata Vrbnjaka. 5.) Slučajnosti. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Slovanski gostje dobro došli. Lokal: „Hotel Kaiserkrone“. — Slovanska čitalnica v Trstu priredi v soboto dne 14. t. m. tombolo s plesom za člane.

— (Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske) od 1. do 7. januarja. Novorojencev je bilo 18 (= 30.5‰), mrtvorojenci 3. Umrlih 29 (= 48.8‰). Mej njimi za grižo 1 (tujec v bolnici), za dušljivim kašljem 2, za jetiko 4, za vnetjem sopilnih organov 5, vsled mrtvouda 1, vsled starostne oslabelosti 4, vsled samomora 1, za različnimi boleznimi 11. Mej umrlimi

bilo je tujcev 7 (= 24.1‰), iz zavodov 11 (= 37.9‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli za oslovskim (dušljivim) kašljem 6, za noricami 3, za hripo 2 osebe.

— (Zmrznen slap.) Piše se nam z Dovjega: Slap „Peričnik“ je vsled hudega mraza prav krasno zamrznil. Kdor si hoče to naravno lepoto ogledati, naj se podviza dokler je še stanovit mraz, ker pri prvem južnem vremenu odpadle bodo posamezne sveče, pa tudi cele skupine sveč, kar divno krasoto precej zmanjša. — Ogled „Peričnika“ dovrši se v jednom popoldnevu. Vlak dojde na Dovje ob 2. uri 23. minut in odhaja ob 7. uri. Od postaje do slapa je 1 1/2 ure hoda. Ako si kdo poprej naroči sani pri Šmercu v Mojstrani, se lahko pelje, ker je do tja dober saninec. Vozeči se kakor tudi pešec imata še nekoliko časa, da se pri Šmercu malo odahmeta pri kozarcu vina.

— (Zdravstveno stanje.) V Kranjskem okraji so se razširile ošpice, kakor že dolgo ne. Zbolelo je v raznih vaseh občin Šenčur, Stražiše in Cerklje 436 otrok in 1 mož. Umrlo je 14 otrok, ozdravelo 124, bolnih pa je še 299. Na Ojstrem vrhu pri Selcah zbolelo je 6 otrok za davico, od katerih so 4 umrli.

— (Dva slučaja nagle smrti) sta se pripetila v ponedeljek zvečer Trstu. Proti 9. uri zadela je kap nekega mladega elegantnega gospoda, ko je stopil iz hiše na ulico. Ko je prihitel zdravnik na pomoč, bil je mladi gospod že mrtev. Truplo prenesli so v mrtvašnico. — V via Broletto pa so našli mrtvega v svoji brivnici gospodarja te brivnice. Pozvani zdravnik je konstatoval, da je umrl že pred nekaterimi urami, bržkone vsled srčne kapi.

— (Posojilno in konsumno društvo v Rojanu) v Tržaški okolici imelo je v minulem letu prav ugoden uspeh. Dividenda na blago se izplačuje zadružnikom v tem mesecu v društveni prodajalnici.

— (Naš rojak, Celovski podobar gospod Vek. Progar) popravlja zdaj oltarje podružnične cerkve sv. Frančiška na Želinjah na Koroškem. Gosp. Progar bode gotovo tudi to delo dovršil umetniško, kakor mnoga druga in je le želeti, da bi se mu izročalo mnogo tacih del ter da bi se podpiral domači umetnik.

— (Na Celovškem jezeru) bode ustanovil zasobni uradnik Emanuel Kallberg z Dunaja vožnjo s čolni, katere bode gonil petrolejski motor. Dobil je koncesijo za tako vožnjo mej Porečami in spodnjimi Dolami in za redno prevažanje ljudij.

— (Posojilnica v Slov. Plajbergu) na Koroškem bode imela svoj letni občni zbor v nedeljo dne 22. t. m. ob 3. uri popoldne pri g. Ferčniku. Vspored je običajni.

— (Poštenost.) Te dni zgubil je neki trgovec v Mariboru na potu iz mesta do kolodvora, 13.000 goldinarjev. Na njegovo srečo našel je denar pošten mož, ki mu je že drugo jutro izročil najdeno vsoto.

— (C. kr. glavno ravnateljstvo avstrijskih državnih železnic) naznanja: Sledeče s 1. prosincem 1893 dotekle vrednosti gališke Karol-Ljudevit-železnice izplačane bodo od dné plačljivosti, in sicer: a) Kuponi 4% srebrnih prioritet Em. 1890, po pripadlosti v titr. po 5000 gld., 1000 gld., 300 gld. in 100 gld., z 100 gld., 20 gld., 6 gld., oziroma 2 gld. avstr. velj. v srebru; dalje: dné 1. julija 1892. izžrebane 4% srebrne prioritet. obveznice Em. 1890 po nominalnih vrednostih po 5000 gld., 1000 gld., 300 gld., oziroma 100 gld. avstr. velj. v srebru: na Dunaji pri glavni blagajnici c. kr. generalnega ravnateljstva avstrijskih državnih železnic (Dunaj, XV., Vrzdenčna ulica št. 6); dalje, toda le v času od 1. do 31. prosinca 1893, v Berlinu pri gosp. Mendelsohn & Comp., v Frankobrodu n/M. pri nemški stvarni in menični banki in gosp. Bethmanovih bratih, v Hamburgu pri severno-nemški banki, v Lipskem pri splošnem nemškem kreditnem zavodu, v Vratislavu pri šlezijem banknem društvu, v Monakovem pri g. Merck Finck & Comp., v Štutgartu pri Virtemberški zvezni banki, v Lvovu pri podružnici c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in rokodeltstvo, b. kuponi akcij po 5. gld. av. velj., na Dunaji pri glavni blagajni c. kr. generalnega ravnateljstva avstrijskih dr-

žavnih železnic. (Dunaj XV. Vrzdencna ulica šte. 6), v Lvvu — toda le v času od 1.—31. prosinca 1893. pri podružnici c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in rokodelstvo. Pri inozemskih plačilnih uradih vrši se zamenjava predstevnih kuponov in obligacij v znesku, dunajskim poprečnim kurzom priležnim, in sicer v markih nemške državne veljave. S 1. svečanom 1893. počenši zamenjavalo se bode vse predoznačene vrednosti le pri glavni blagajni c. kr. generalnega ravnateljstva avstrijskih državnih železnic na Dunaji.

— (Razpisana služba.) Na dvorazredni ljudski šoli v Mozeltji izpraznjeno je drugo učiteljsko mesto z dohodki četrtega plačilnega razreda za tri leta zagotovljeno remuneracijo letnih 50 gld., prostim stanovanjem in dvema sežnji drv. Prošnje do 7. februarja pri okrajnem šolskem svetu v Kočevji.

Prvo krono družbi sv. Cirila in Metoda!

Razne vesti.

* (Karlo de Franceschi,) znani isterski zgodovinar, odličen pristaš italijanske stranke, umrl je dne 4. t. m. na svojem posestvu pri Pazinu star 83 let. Pokojnik je bil učen zgodovinar, a tako strasten Lahon, da se ni mogel niti pri svojih preiskavah emancipirati tega upliva. L. 1848. bil je Franceschi poslanec na drž. zboru v Kromerizu. Sin njegov Kamilo obsojen je bil pred nekaj leti radi neke afere s petardami na večletno ječo.

* (Židovski šmoki) Berolinska novinarka dr. Berendt in Mayer sta bila velika sovražnika, ker je Mayer izpodrinil dra. Berendta z mesta parlamentarnega reporterja. Dr. Berendt počakal je te dni svojega rojaka in iz revolverja nanj ustrelil. Mayer je bil sicer le malo ranjen a bežal je vender junaško, dočim so napadale prijeli rudarji.

* (Živ pokopan.) V Caenu umrl je neki Daubenesque za legarjem. Ker za njega določena rakev še ni bila gotova, položili so truplo začasno v drugo rakev. Ko so čez štiri dni hoteli prenesti krsto v novo rakev, čulo se je neko ropotanje v krsti. Odkrili so pokrov in našli pokopanca še živega. Le temu srečnemu slučaju je zahvaliti, da ni ostal živ pokopan.

* (Najdaljša električna železnica.) Mej mestoma Chicago in St. Louis gradi se zdaj električna popolna železnica, ki bode dogotovljena do bodoče razstave. Vozilo se bode na njej s hitrostjo 160 kilometrov v jedni uri. Vožnja tja in nazaj bode veljala pet dolarjev.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Liberce 13. januarja. Pri volitvi v drugem razredu bilo voljenih devet nacionalcev in jeden liberalec. Pet ožjih volitev. Nacionalci imajo že sedaj večino v občinskem svetu.

Gradec, 13. januarja. Reservni častnik trénski Edvard Kos ustrelil je v hotelu „Zur Birne“ svojo ljubovnico Marijo Hofman, omoženo a ločeno od moža, in samega sebe. Hofman bila je znana krasotica. Kos zapustil pismo, v katerem pravi, da je ustrelil sebe in ljubovnico, ker mu ta ni bila zvesta.

Pariz 13. januarja. Kazimir Perier prevzel predsedstvo zbornice, povdarjajoč v svojem govoru, da slabosti posamnikov ne morejo škoditi republiki, če bo ta kaznovala krivce. Hubbard interpeliral vlado, kdaj misli raz-

pustiti zbornico. Ribot odgovoril kratko, pozivljajoč poslance, naj opuste škanđale in zagotovljajoč, da bo vlada postopala energično. Zbornica vzprejela od vlade zahtevani prestop na dnevni red. Eiffel ni zaprt, kakor se je javilo. Freycinetov organ „Lanterne“ napada Carnota, ker je ta l. 1885. kot finančni minister protivil se predlogu o panamskih srečkah, l. 1887 pa, ko ga je Baihaut obnovil, se potezal zanj, čeprav je kot inženjer vedel, kako stoji stvar.

Berolin 13. januarja. „Nordd. Allg. Ztg.“ izjavlja, da poročila o Caprivijevem govoru v vojaški komisiji niso avtentična.

Peterburg 13. januarja. Witte imenovan finančnim ministrom, Krivošim prometnim ministrom.

Štev. 29. Deželno gledališče v Ljubljani. Dr. pr. 506.

V soboto, dne 14. januarja 1893.

Nervozne ženske.

Veseloigra v 3. dejanjih. Francoski spisala Ernest Blum in Raoul Toché. Po nemškem prevodu poslovenil Ig. Borštnik. Režiser g. Ig. Borštnik.

OS OBE:

Grof Pontgibaud — — — — — gospod Danilo.
 Antonija, njegova soproga — — — — — gospa Borštnik-Zvonarjeva.
 Chamoišel } nje roditelja — — — — — gospod Verovšek.
 Elvira } — — — — — gospa Danilova.
 Sidonija Gerbault modistka — — — — — gospica Slavčeva.
 Chapelaux — — — — — gospod Borštnik.
 Karolina, blagajničarica — — — — — gospica Bednarkova.
 Julija, prodajalka — — — — — gospica Bitenčeva.
 Klarisa, prodajalka — — — — — gospica Budanova.
 Basilij, sluga — — — — — gospod Trnovski.
 Felicija, hišina } pri Pontgibaudu gospica Kozjakova.
 Josip, strežaj } — — — — — gospod Hrastnik.
 Prvi gospod — — — — — gospod Lipnik.
 Drugi gospod — — — — — gospod Gostinčar.
 Igralec — — — — — gospod Perdan.

Dejanje se vrši v Parizu.

Začetek točno ob 1/8. uri, konec ob 10. uri zvečer.

Dramatično društvo.

Pri predstavi svira godba slavnega domačega pešpolka bar. Kuhn št. 17.

Ustopenina:

Parterni sedeži I. do III. vrste 80 kr. IV. do VIII. 60 kr. IX. do XI. vrste 50 kr. — Balkonski sedeži I. vrste 60 kr. II. vrste 50 kr. in III. vrste 40 kr. — Galerijski sedeži 30 kr. Ustopenina v lože 50 kr. — Parterna stojišča 40 kr. Dijaške ustopenice 30 kr. — Galerijska stojišča 20 kr. — Sedeži se dobivajo v čitalnični trafiki, Šelenburgove ulice, in na večer predstave pri blagajnici.

Prihodnja predstava bode v četrtek 19. januarja.

Blagajnica se odpre ob 7. uri zvečer.

Umrli so v Ljubljani:

9. januarja: Antonija Čamernik, delavka, 23 let, Vrtno ulico št. 8, jetika. — Antonija Norberta Zmasser, usmiljena sestra, 33 let, jetika.

10. januarja: Leopold Vanič, komij, 27 let, Kravja dolina št. 11, miliar tuberculosa.

11. januarja: Sorislava Velkavrh, zasobnega uradnika hčr, 13 mesecev, Tržaška cesta št. 12, davica. — Marjana Skrem, udova c. kr. ritmojstra, 78 let, Rožne ulice št. 7, jetika. — Frančiška Oviath, hišna posestnica, 69 let, Kongresni trg št. 2, marasmus. — Avgustin Andoljšek, paznika sin, 5 mesecev, Tržaška cesta št. 12, božjast.

V dazelnih bolnici:

9. januarja: Marija Simončič, gostija 69 let, plućnica. — Marija Dolenc, gostija, 88 let, marasmus. — Janez Roth, gostič, 77 let, hemiplegia. — Jakob Bobek, gostič, 71 let, marasmus.

10. januarja: Andrej Peterael, delavec, 73 let, Dunajska cesta št. 20, pneumonia.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Močrina v ura.
12. jan.	7. zjutraj	731.4 mm.	-14.2 C	sl. svz.	jasno	0:00 mm.
	2. popol.	731.9 mm.	-7.6 C	m. svh.	jasno	
	9. zvečer	733.8 mm.	-15.4 C	sl. svz.	jasno	

Jasno, popoldan vetrovito, hud mras. — Srednja temperatura -- 12.4°, za 9.8° pod normalom.

Dunajska borza

dne 13. januarja t. l.

	včera	danes
Papirna renta	glđ. 98.30	— glđ. 98.25
Srebrna renta	97.90	— " 97.95
Zlata renta	116.60	— " 116.55
5% marena renta	100.55	— " 100.70
Akcije narodne banke	997.—	— " 1000.—
Kreditne akcije	316.90	— " 317.50
London	120.55	— " 120.60
Srebro	—	— " —
Napol.	9.59 1/2	— " 9.60 1/2
C. kr. cekini	5.67	— " 5.67
Nemške marke	59.20	— " 59.20

Ravno v novi izdaji izšel in se dobiva pri

J. Glontini-ju v Ljubljani
Anton Janežičev

Slovensko-nemški slovar.

Tretji natis. Predelal in pomnožil prof. Frano Hubad.

Cena: Mehko vezan 3 gld., po pošti 3 gld. 15 kr., v pol usnji 3 gld. 50 kr.

Naročila na Wolf-Pleteršnikov Slovensko-nemški slovar se sprejemajo. (21—3)

Sodar

dobi delo v tovarni za barve pri

Franu Pevcu

(43—1)

v Dolu (Lustthal).

Pozor gostilničarji!

Oddelek domače godbe na lok (Streichmusik), katera ima potrebno dovoljenje od deželne vlade in mestnega magistrata, se priporoča gg. gostilničarjem.

Franjo Vrtnik.

23—3)

Mestni trg št. 9.

Pozor slovenski samci!!!

(1382—8)

KARL TILL

Ljubljana, Špitalske ulice 10.

Potezna peresa, tuš, plovec, svinčniki, varovavec za svinčnike, naprave za špičenje svinčnikov, papir za pisma, bronove barve, bronov prašek, usnje in jermeni za knjige, karmiova tinta, papir od lepenke, kemična tinta, kineški tuš, kompendije, zavitki, krivuljna črtala, trikotji, poštevanki, gladila, barvne skrinjice, barvni klinčki, peresnice, držala za peresa, peresni nožki, peresni tuli, molitveniki, zlatoškoljke in srebroškoljke, zlata in srebrna tinta, pisala, naprave za špičenje pisal, zeleni volk tekoč. II (18)

Svoji k svojim.

Slovenec z dušo i telom, še ne 30 let star, poštenega in odkritosrčnega značaja, z gotovo letno plačo čez 1000 gld. ter varčen in ne zadolžen, a žalibože v Nemcih bivajoč, želi Slovenko, narodno gospodično (a ne modne dame) iz dobre hiše, s primernim premoženjem za svojo ženko pridobiti.

Dopise naj se blagovoli pošiljati pod naslovom „Slovenec na ptujem“ upravnistvu „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani.

Za popolno tajnost se jamči.

(41—1)

C. kr. glavno ravnateljstvo avstrijskih državnih železnic.

Ad šte. 4874

Razglas.

Preklic omejitve nakladalnih dob na vseh progah c. kr. avstrijskih državnih železnic.

Meseca septembra 1892 razglašena omejitev dob za nakladanje in odkladanje blagovnih vozov vseh vrst gledé železniških, v področje c. kr. glavnega ravnateljstva avstrijskih državnih železnic spadajočih prog preklic se

s 15. prosincem 1893

ter stopi s tem dnevom za nakladanje, oziroma odkladanje sedanjega, po tarifi zaporedno po 24 ur določena doba gledé blagovnih pošiljatev v moč.

Na Dunaji, prosinca 1893.

(1208—1)

C. kr. glavno ravnateljstvo avstrijskih državnih železnic.